

12.3.2020

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Toinen lausuntovastine: Hallituksen esitys eduskunnalle tieliikennelain muuttamisesta (HE 109/2019 vp)

Lausun liikenne- ja viestintäministeriön asiantuntijana liikenne- ja viestintävaliokunnalle osoitetuista lausunnoista lisäksi seuraavaa:

Liikenne- ja viestintävaliokunnan pyynnöstä on lakiesityksen 190 a §:n 1 momenttia arvioitu uudelleen yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Arvioitavana on ollut se, tulisiko mainittuun momenttiin sisällyttää sosiaalihuoltolain 20 §:ssä säädetyn kotihoidon (kotipalvelun ja kotisairaanhoidon kokonaisuus) sijaan sosiaalihuoltolain 19 §:ssä tarkoitettu kotipalvelu ja terveydenhuoltolain (1326/2010) 25 §:ssä tarkoitettu kotisairaanhoito.

Arvioinnin johtopäätöksenä liikenne- ja viestintäministeriö ehdottaa valiokunnalle lakiesityksen 190 a §:n 1 momenttiin lakiteknistä muutosta, jossa kotihoidon käsite avataan momentin 1 ja 2 kohdassa seuraavasti:

190 a §***Kotihoidon pysäköintitunnuksen myöntäminen***

Kunta voi myöntää kotihoidon pysäköintitunnuksen enintään viideksi vuodeksi kerrallaan asiakkaan kotona suoritettavaa:

- 1) sosiaalihuoltolain (1301/2014) 19 §:ssä tarkoitettua kotipalvelun ja 21 §:ssä tarkoitettua asumispalvelun tehtävää varten;
- 2) terveydenhuoltolain (1326/2010) 25 §:ssä tarkoitettua kotisairaanhoidon tehtävää varten;
- 3) vammaisuuden perusteella annettavista palveluista ja tukitoimista annetussa laissa (380/1987) tarkoitettua tehtävää varten;
- 4) kehitysvammaisten erityishuollosta annetussa laissa (519/1977) tarkoitettua tehtävää varten.

Stella lausuu, että yksityisiä toimijoita tulee kohdella pysäköinnissä tasavertaisesti. Stellan mukaan pysäköintitunnuksen hinnan tulee olla sama niin yksityisellä kuin julkisella toimijalla.

Liikenne- ja viestintäministeriö lausuu, että lakiesityksessä ei oteta kantaa pysäköintitunnuksen hintaan. Lakiesityksessä ei myöskään tunnisteta kilpailuasetelmaa yksityisen tai julkisen palvelutuotannon välillä, koska lakiesitys tarkoituksena on tukea yksinomaan kunnan lakisääteisten tehtävien toteuttamista.

Super ehdottaa lakiesityksen 39 a §:ää muutettavaksi niin, että pysäköintitunnuksen nimi muutettaisiin ”kotiin vietävän hoidon pysäköintitunnukseksi”.

Liikenne- ja viestintäministeriö viittaa Espoon kaupungin kohdalla asiasta lausuttuun.

Super ehdottaa myös 190 a §:ää muutettavaksi niin, että pykälään lisättäisiin 4 kohta, jossa säädettäisiin pysäköintitunnuksen myöntämisestä terveydenhuoltolain (1326/2010) 25 §:ssä tarkoitettua kotisairaanhoidon ja kotisairaalan tehtävää varten.

Liikenne- ja viestintäministeriön viittaa näiltä osin vastineen alussa asiasta lausuttuun.

Superin mukaan kotiin annettavien palveluiden pysäköintiongelmaan ei saada ratkaisua, jos kunta ei ota pysäköintitunnusta käyttöön.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että kuten hallituksen esityksessä on todettu, kotihoidolle on mahdollisuus varata pysäköintitilaa myös muulla tavalla kuin pysäköintitunnuksella, esimerkiksi liikennemerkeillä ja / tai pysäköintitunnusten yhdistelmällä kuten yrityspysäköinnille, asukaspysäköinnille ja työmatkاپysäköinnille nykyisin osoitetaan.

Sairaanhoitajaliitto lausuu, että pysäköintitunnuksen myöntäminen ei saa työllistää pysäköintitunnusta käyttäviä työntekijöitä. Sairaanhoitajaliiton mukaan näin tulee tapahtumaan ja siksi tarvitaan pysäköintitunnuksen myöntämiseen valtakunnallinen ratkaisu. Pysäköintijärjestelyjä ei tule liiton mukaan jättää työntekijän, potilaan/asiakkaan eikä heidän omaistensa vastuulle eikä potilaille/asiakkaille annettavissa oleva aika saa lyhentyä pysäköintiongelmien tai pysäköintilupajärjestelyjen takia.

Siten Sairaanhoitajaliitto kannattaa, että pysäköintitunnuksen myöntää valtion viranomaisen, esimerkiksi Liikenne- ja viestintävirasto. Tällöin luvasta tulee tasalaatuinen eikä tunnistus- eikä väärinkäytön ongelmia tällöin synny, koska tunnuksen hakijana olisi kunnan hankkima palveluntarjoaja, jonka hakemuksessa on kunnan vahvistus. Liiton mukaan tällöin lupia ei tarvitse hakea jatkuvasti, tunnus haetaan palveluntarjoajan nimiin ajoneuvon tai työntekijän vaihtuessa. Tällä järjestelyllä kotisairaanhoidon ottaa tunnuksen mukaan työvuoron alussa samalla kun hän ottaa mukaansa muutkin työtarvikkeet. Tällä tavalla työnantaja valvoo tunnuksen käyttöä eikä tunnukset ole käytössä vapaa-ajalla.

Sairaanhoitajaliitto ei kannata aikarajoitusta kotihoidon pysäköintitunnuksen käyttämiselle.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa Sairaanhoitajaliiton lausunnosta, että lakiesityksen tarkoitus ei ole se, että tunnuksen myöntäminen työllistää tunnusta käyttäviä työntekijöitä tai asiakkaiden omaisia tms. Lakiesityksen perusteella on selvää, että kotihoidon pysäköintitunnusta hyödyntävät ja hakevat erilaiset yritykset, yhdistykset ja julkisyhteisöt. Yritysten ja yhdistysten erilaisten yhtiömuotojen ja hallintomallien vuoksi on perusteltua, että tunnus voidaan myöntää myös yksittäiselle työntekijälle. Tämä mahdollistaa tunnuksen myöntämisen esim. yksin yrittävälle. Omaisia tai asiakkaita tunnuksen hakeneminen ei työllistä, koska heille ole ei ole lakiesityksen mukaan asemaa tunnuksen myöntämisen menettelyssä. Näiltä osin kotihoidon pysäköintitunnus eroaa liikkumisesteisen pysäköintitunnuksesta.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että pysäköintitunnuksen myöntävää tahoa ja siihen liittyviä menettelyjä on käsitelty hallituksen esityksen sivuilla 13-14. Ministeriön näkemyksen mukaan merkitystä ei ole lupien tasalaatuisuuden tai väärinkäytön kannalta sillä, hakeeko palveluntarjoaja tunnusta kunnalta vai valtiolta. Tämä koskee erityisesti

digitaalisessa muodossa olevaa tunnusta. Siitä huolimatta, että tunnushakemus käsiteltäisiin esim. Liikenne- ja viestintävirastossa, hakemus jouduttaisiin käsittelemään myös kunnassa.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa myös, että Sairaanhoidajaliiton lausunnossa esitetty toimintamalli, jossa työnantaja valvoo työntekijän tunnuksen käyttöä, on suositeltava. On kuitenkin myös tunnistettava se, että kotiin tuotavia palveluja tuottavat monenlaatuiset ja kokoiset toimijat eikä yhtenäistä toimintamallia tunnuksen käyttämisessä tule todennäköisesti muodostumaan.

Mehiläisen mukaan nykyinen tieliikennelaki ei huomioi kotihoidon ja sen tukipalveluiden pysäköintiin liittyviä erityistarpeita. Mehiläinen ei myöskään kannata aikarajoituksen asettamista pysäköintitunnuksen käytölle.

Liikenne- ja viestintäministeriön mukaan myös voimassa oleva tieliikennelain avulla voidaan edistää kotihoidon pysäköintiä esim. osoittamalla liikennemerkkeillä pysäköintipaikkoja kotiin tuotavien palvelujen käyttöön. Myös näiden paikkojen maksuttomuus tietyille käyttäjäryhmälle voidaan osoittaa liikennemerkillä.

Tehy ry:n, Attendon, sisäministeriön, Liikenne- ja viestintäviraston ja Tampereen kaupungin sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnalle antamista lausunnoissa liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole lausuttavaa.

Kimmo Kiiski
Liikenneneuvos